

"Sense la guerra, ara r

Pablo Monsanto, comandant de la Unitat Revolucionària Nacional Guatemalenc (URNG), argumenta el suport del seu moviment a les eleccions del 12 de novembre. De fons encara es manté, però, la guerra i la negociació.

Encara que externament podria semblar el contrari, la situació no pot ser més tensa a Guatemala. El proper dia 12 de novembre hi haurà eleccions presidencials, legislatives i municipals. Fins ara aquest país tenia el rècord del món d'abstencionisme, però a partir d'ara les coses poden començar a canviar. Per primer cop el moviment guerriller URNG dona suport al procés electoral, i manté combats diaris i negociacions amb el Govern, que després d'avançar en els drets humans i en els drets dels indígenes, s'han aturat en l'estructura agrària. L'expressió més representativa de la població, l'Assemblea de la Societat Civil, també fa una crida a la participació entorn del recentment creat Front Democràtic Nova Guatemala (FDNG). Enmig de tot, continuen les irregularitats en l'elaboració del cens (dels 10 milions d'habitants només n'hi ha 4 censats) i de les paperetes de vot, les violacions dels drets humans i els atemptats contra l'FDNG. La guerrilla de l'URNG ha decretat una treva fins el dia 13. El comandant Pablo Monsanto confia per primer cop en l'inici de la democratització.

—Després de 30 anys de guerra, que encara continua, per què donen suport ara al procés electoral?

—Estem en un procés negociador, però les eleccions ara són molt importants. En els darrers anys l'alt grau d'abstencionisme (un 85% als darrers comicis) ha reforçat les forces reaccionàries, sense que ningú no ho impugnés. Per això ens hi vam posar. Volem garantir les victòries aconseguides fins ara, i augmentar-les. Els grups petits han fet un front polític d'amplis sectors progressistes, el Front Democràtic Nova Guatemala.

—Tan imperiosa és la necessitat d'unió contra l'establishment?

—Tot el poder polític, econòmic i militar està controlat per la dreta reaccionària. Contra això la força alternativa ha de dur a terme una gran batalla electoral. Però ho veiem amb optimisme, el poble fa costat a la URNG.

—Un dels temes més controvertits a Guate-

mala és la intervenció dels maies i els altres pobles indígenes en la societat, com els incorpora la URNG?

—Els inclou en l'Assemblea de la Societat Civil i també en els grups integrants de la URNG. És un problema molt gran, perquè a Guatemala hi ha molt racisme, més que ha Sud-àfrica amb l'*apartheid*. És una marginació total, tot i que també hi ha associacions i un petit nucli de burgesia maies. La negociació s'ha fet entre Govern i URNG, per això no hi havia maies. Alguns maies, manipulats pel Govern, van criticar això, però en realitat érem nosaltres els que volíem indígenes com a observadors, cosa que no volia el Govern. El tema maia està molt molt manipulat, però nosaltres ens sentim orgullosos d'haver obert les portes als maies.

—Què reflecteix l'acord negociat amb el Govern sobre la població indígena?

—Refleteix una nació plurilingüe i pluriètnica, l'espiritualitat maia està reconeguda, es reconeixen quatre idiomes oficials, es reconeix el dret sobre les terres i el dret a recuperar-les, i es reconeix el poble maia i les seves diferències. La URNG va negociar aquestes propostes a partir de les demandes dels maies fetes des de l'Assemblea de la Societat Civil.

—Quin paper ha de representar en l'àmbit polític la URNG, actualment?

—La URNG som clandestins dins el país, però no tenim cap problema per circular per fora. Podem ser el pont per unir grups, ara que el polítics tenen tant descrèdit davant la població.

—Quina relació tenen amb el conflicte de Chiapas?

—És un conflicte molt recent, amb l'EZLN mai no hem tingut relació. A diferència de nosaltres, han tingut una enorme difusió pels mitjans de comunicació mexicans, però el tema s'ha quedat a Chiapas, no ha avançat. Des de sempre hem saludat la negociació. Però no és un combat igual al nostre. En canvi el Govern guatemalenc ha aprofitat aquest conflicte per enfrontar-nos amb el Govern mexicà. Però no s'ha aconseguit demostrar res. Tenim una excel·lent relació amb el PRI i amb el Govern mexicà, però no per ideologia, sinó per política

hi hauria negociació”

CARME PUERTOLAS

“El Govern guatemalenc ha aprofitat el conflicte de Chiapas per enfrontar-nos amb el Govern mexicà. Però no s’ha aconseguit demostrar res. Tenim una excel·lent relació amb el PRI i amb el Govern mexicà, però no per ideologia, sinó per política i estratègia. Triem els aliats que ens convenen, i a més no ens podem enfrontar a diversos exèrcits alhora.”

i estratègia. Triem els aliats que ens convenen, i a més no ens podem enfrontar a diversos exèrcits alhora.

La guerrilla de la URNG fa més de 30 anys que lluita seriosament. Hem lluitat també a les muntanyes, i mantenim encara la guerra. Ha crescut la nostra popularitat, sense mitjans de comunicació, i comptem amb el suport de l’Assemblea de la Societat Civil, amb més de 1.000 associats pagesos, maies i sindicalistes, entre altres grups. I cada dia hi ha nous grups polítics que creuen en un front popular. Malgrat tot continuem la guerra. I es necessiten calers per fer una guerra, perquè has de mantenir una infraestructura i has de tenir material. En una guerra, que és el que nosaltres patim, hi ha, com a mínim, entre 2 i 3 combats diaris. Però amb tot, mantenim i enfortim un front polític. Combinem les formes polítiques i la lluita armada.

—*Inevitablement s’havia d’arribar a la guerra i mantenir-la fins ara?*

—Sense la guerra no hauríem arribat mai a la negociació. La guerra fou una necessitat. Els costos han estat inevitables, però també hi ha

hagut beneficis, tindrem un país nou. Més humà.

—*Com veu la URNG la situació de Cuba?*

—Nosaltres som molt amics del poble i del Govern cubà. Considerem que travessen una crisi producte de la crisi general, de la caiguda del camp socialista, de la desaparició de la Unió Soviètica i tot el que això implica per a l’economia cubana. A més, s’hi ha ajuntat un seguit de pressions internacionals molt fortes perquè, principalment, el Govern nord-americà ha tractat que a Cuba es fes un canvi polític, és a dir, que deixi d’existir l’estat socialista que actualment existeix i que hi hagués una participació pluralista en les decisions de l’estat. Nosaltres considerem que en la situació actual, Cuba va sortint-se’n amb les mesures de caràcter econòmic, va superant a poc a poc la crisi, i que la situació política canviarà a mesura que la situació econòmica i la relació internacional estigui en millors condicions.

—*Quina valoració fa de la caiguda del comunisme i dels valors marxistes?*

—Nosaltres sempre hem estat uns grans crítics del camp socialista i de la Unió Soviètica. El que va fracassar no va ser la concepció del socialisme. Fracassà un projecte conduït amb idees molt particulars des de l’estalinisme. És a dir, es va suprimir completament la democràcia socialista i es va implantar un règim dictatorial que en lloc de propiciar la participació individual i col·lectiva dels pobles, va reprimir-la i limitar-la. Però nosaltres estem segurs que sorgirà un nou socialisme, es digui o no es digui socialisme, perquè els grans problemes de la humanitat encara no estan resolts. La humanitat ha de trobar el camí per resoldre aquestes qüestions, i ha de resoldre-les en benefici de tota la humanitat, ja no pot continuar existint la situació que ara existeix. Aquest nou règim que sorgirà, ha de ser, si no exactament com el que hi va haver, semblant, corregint els greus i grans errors passats.

—*Què opina del procés nicaragüenc, en què es féu caure la dictadura, el FSLN va pujar al poder i després va perdre les eleccions?*

—La situació de Nicaragua va ser fruit d’aquella lluita entre l’Est i l’Oest. Van ofegar Nicaragua, i no només amb la guerra. Per un cantó la van aïllar econòmicament, i per l’altre, els dirigents nicaragüencs van ser incapaços de salvar el país de la situació tan difícil en què es trobava. El triomf electoral de la UNO en aquell moment va ser fruit de la situació tan crítica en què es trobava el poble amb la guerra i la fam.

Oriol Cortacans